

Vårdhygien

Godkänt datum 2026-04-07
 Godkänd av Medicinskt sakkunnig
 Version 5.0

ESBL rutiner för slutenvård

Vid frågor, kontakta Vårdhygien dagtid eller infektionsläkare jourtid.

Alla patienter har enligt Hälso- och sjukvårdslagen rätt till samma medicinska omhändertagande, bemötande och omvårdnad. Medicinsk utredning och behandling får inte hindras eller fördröjas på grund av misstänkt eller konstaterad diagnos.

Riskfaktorer för smittspridning

- Utsöndringar:
 - diarré
 - inkontinens urin/avföring
 - KAD eller RIK
- Hud:
 - konstgjorda kroppsöppningar t ex stomier, dränage och PD-kateter
 - sår
- Kognitiv förmåga:
 - Bristande kommunikationsförmåga, t ex demens, språksvårigheter, syn- och eller hörselnedsättning

Vårdrutiner	
Tillämpa alltid Basala hygienrutiner och god hygienisk standard - Socialstyrelsen enligt Socialstyrelsens föreskrift: SOSFS 2015:10 samt Grundläggande vårdhygieniska rutiner i slutenvård Dessutom gäller nedanstående vårdrutiner för patienter som isolerings-/enkelrumsvårdas.	
Vårdplacering	<ul style="list-style-type: none"> • Patienten med diarré ska isoleringsvårdas. • Patienten med läckage från riskfaktorer och/eller nedsatt förmåga att sköta sin personliga hygien ska vårdas på enkelrum med egen toalett. Vistelse utanför rummet kan övervägas om riskfaktorer åtgärdas och patienten kan tillämpa god handhygien. • Övriga patienter kan samvårdas.
Patient	<ul style="list-style-type: none"> • Tillämpa god handhygien, eventuellt med personalens hjälp.

	<ul style="list-style-type: none"> • Patientkläder byts och sängen renbäddas vid behov.
Punktdesinfektion	Misstänkt smittsamt material eller kroppsvätskor torkas upp direkt. Ytan bearbetas därefter mekaniskt med desinfektionsmedel.
Daglig städning	<ul style="list-style-type: none"> • Desinfektera ytor med desinfektionsmedel. • Då gemensam dusch används städas den med desinfektionsmedel
Slutlig smittstädning då patienten byter vårdplats inom avdelningen, avslutar isolering/kohortvård efter misstänkt eller konstaterad smitta eller skrivs ut från avdelningen	<p>Har patient utan riskfaktorer samvårdats krävs ingen slutlig smittstädning.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vid förekomst av riskfaktorer ska slutlig smittstädning ske. Den ska alltid föregås av daglig städning • Kassera engångsmaterial som förvarats i patientens rum och hygienutrymme. Gäller ej skyddsutrustning i förpackningar som handskar och förkläden. • Torka av behållare för tvål, handdesinfektion och torkpapper med desinfektionsmedel. • Skicka oanvänd tvätt som förvarats i patientens rum och hygienutrymme till tvätteriet. • Desinfektera ytor med desinfektionsmedel. • Städa golv i vådrum, sluss/förrum och hygienutrymme, inklusive dusch, med desinfektionsmedel, se Infektionsmanual – Snabbguide för slutenvård
Besökare	<ul style="list-style-type: none"> • Besökare bör utföra handdesinfektion före och efter besöket. • Vid isoleringsvård hänvisas besökare till patientens vådrum. De bör inte vistas i allmänna patientutrymmen.
Undersökning/behandling på annan enhet eller mottagning på sjukhus	<ul style="list-style-type: none"> • Underrätta mottagande enhet om ESBL-bärarskapet i förväg. • Byt till rena patientkläder. • Täck sår och töm urin-, stomi- och dränagepåse. • Renbädda sängen. • Låt patienten desinfektera händerna.
Överföring till annan vårdform	Bärarskap och eventuella riskfaktorer för smittspridning ska framgå i samband med vårdplanering eller överföring till annan vårdform.

Information om ESBL-bildande bakterier

ESBL, extended spectrum betalaktamas, är ett enzym som medför resistens mot betalaktamantibiotika som penicilliner (ex. piperacillin/tazobactam), cefalosporiner (ex. cefotaxim). Enzymet förekommer hos enterobacteriaceae, vanligtvis E.coli, Klebsiella pneumoniae och Proteus mirabilis. De vanligaste infektionerna är urinvägsinfektioner och sepsis. Bärarskap utan symtom förekommer i tarmen. Kolonisation av sår och katetrar förekommer. Bärarskapets varaktighet går för närvarande inte att fastställa. Smittan är fekal-oral via livsmedel och vatten samt via händer vid bristande handhygien efter toalettbesök. I vården kan smittspridning ske med kontaktsmitta via händer och föremål som kontaminerats.

ESBL-bildande bakterier är anmälningspliktiga från laboratoriet. Det finns patientinformation och läkarinformation från [Smittskydd Skåne](#)

